

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Маринела Параскова Младенова, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

Относно дисертационен труд на тема:

ГРАМАТИЧНИ СРЕДСТВА ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА ПОДБУДИТЕЛНОСТ В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ И РУСКИ ЕЗИК

Автор: Еуннаре Чо, редовна докторантка в докторантска програма *Български език* към катедра „Български език“, Факултет по Славянски филологии, СУ „Св. Климент Охридски“

Научни ръководители: Проф. д-р Йовка Тишева

Проф. д-р Татяна Алексиева

Данни за докторантката и докторантурата

Еуннаре Чо завършва бакалавърска (2011–2015) и магистърска степен (2015– 2018) *по Българско езикознание* в Университета за чужди езици „Ханкук“, Сеул, Южна Корея, а от ноември 2018 година е редовен докторант в катедрата „Български език“ на ФСлФ. Работила е като преводач към Корейското посолство в София и на свободна практика, а също и като хоноруван преподавател по корейски език към Катедра по Кореистика на Софийския университет.

Представеният комплект материали е в съответствие с изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и включва: автобиография в европейски формат; протокол за проверка на оригиналността на дисертационен труд; автореферат, дисертация, 2 броя публикации (една от които в списание, индексирано в Скопус), свързани с проблематиката на дисертационния труд. Приложеният ПРОТОКОЛ за проверка на оригиналността на дисертационен труд показва, че не са открити данни плагиатство.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд се състои от 273 страници, от които увод (5–10), четири глави (11–254), заключение (255–261), научни приноси (262) и библиография (262–273). Интересът и вниманието на авторката са насочени към

разнообразните ресурси на езика – директни и индиректни – за изразяване на подбудителност в два близкородствени славянски езика. Темата е дисертабилна и предполага много добра библиографска осведоменост, лингвистичен усет и умение за анализ и съпоставка на различни езикови средства – морфологични, лексикални и синтактични – в широко контекстово обкръжение. Задача, с която дисертантката се справя успешно в рамките на разглеждания дисертационен труд.

В Увода са представени основните цели, които си поставя авторката: *да представи различни средства за изразяване на подбудителност в съвременния български и в съвременния руски език, с оглед характерните им особености; да разгледа средствата, използвани за предаване на вариантите на илокутивната сила; да разкрие разнообразието от преводни еквиваленти* (стр. 8). За постигането им са определени седем изследователски задачи, като е използвана комплексна методология, целяща да обхване всестранно обекта на изследване.

В Първа глава, озаглавена *Подбудителност*, се прави кратък преглед на различни възгледи в научната литература, свързани с обема и семантиката на това понятие, и се разглеждат типовете модалност, свързани с подбудителността. Добрата библиографска осведоменост на авторката е съчетана с премислен и критичен поглед към коментирания публикации. Тук бих препоръчала само библиографията да бъде допълнена с още няколко съпоставителни изследвания по тази тема (Л. Лесничкова – „Стратегии за подбудителност в унгарски и български“, 2004; „Еквивалентност на синтактични модели с подбудителна функция в унгарския и българския език“, 2004; „Изразяване на подбудителност в унгарския език в съпоставка с българския (подбудителни комуникативни стратегии“) (дис., 2003).

Акцентът е поставен върху директивите, които най-пряко са свързани със семантиката на функционално-семантичната категория подбудителност, с която имат една и съща цел, най-общо формулирана така – *да накарат слушащия да направи нещо* (с.30). Детайлно и с много примери са представено и т.нар индирективи, разглеждани като езиков акт на високо ниво, свързан с усъвършенстване на човешките умения за езиково изразяване. В тази глава дисертантката дефинира характеристиките и особеностите на подбудителността, като се спира отделно на проявите ѝ в сферата на наклонението, типовете изречения и изказването. Авторката разглежда подбудителността в широк смисъл като функционално-семантично поле, в което се комбинират различни средства за изразяване на едно общо значение – *волеизява* и приема термина *подбудително изказване* като надреден по отношение на термините, свързани с останалите езикови средства. Много подробно е представена императивната парадигма и опитите да бъде създадена универсална парадигма на императива, като дисертантката представя своята

гледна точка по някои от спорните въпроси. Във втора и трета глава последователно са разгледани директните (морфологични, лексикални) и индиректните (синтактични) средства за изразяване на подбудителност в български и в руски език. Отличното познаване на изследванията по темата в руската и българската лингвистика, както и на разглежданите езикови средства, е предпоставка за успешното реализиране на съпоставителния анализ в четвърта глава, която има почти изцяло приносен характер. В нея авторката представя в съпоставителен план осем варианта при реализиране на илокутивната сила, разглеждани като частни значения на подбудителността. Сред приносните моменти определено място имат наблюденията ѝ върху разнообразието в преводните двойки в двата езика, устойчивите преводни паралели и асиметрията при превода. Много добро впечатление прави изчистеният, добре обмислен и лаконичен стил на изказ, който също допринася сложната проблематика на избраната тема да бъде успешно овладяна. Допуснатите отделни стилистични и технически пропуски не нарушават цялостното добро впечатление от представения текст.

Изготвеният *Автореферат* (78 стр.) е много подробен и дава точна представа за целите, задачите и предмета на изследването. Научните приноси на дисертационния труд са формулирани в края на изследването (стр. 262). Приемам изцяло посочените приноси и смятам, че добре представят най-важните наблюдения и изводи, до които стига дисертантката.

Еуннаре Чо е представила две публикувани статии по темата на дисертацията, една от които индексирана в Скопус. И двете са пряко свързани с проблематиката, разработвана в дисертацията ѝ.

Заклучение

Представеният дисертационен труд е завършено и сериозно изследване с определен принос в областта на съпоставителното славянско езикознание. Това ми дава основание да препоръчам на почитаемото Научно жури да вземе решение по присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Еуннаре Чо, редовна докторантка в докторантска програма *Български език* към катедра „Български език“, Факултет по Славянски филологии, СУ „Св. Климент Охридски“.

Член на научното жури:

6.02.2023

Проф. д-р Маринела Младенова